



Advies van Myria aan de Commissie Binnenlandse Zaken, Algemene Zaken
en Openbaar Ambt

Wetsvoorstel nr. 654/1

tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang
tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen wat de
bescherming van slachtoffers van intra-familiaal geweld in het kader van de
gezinshereniging betreft (22 oktober 2019)

20 januari 2020

1. Myria bedankt de Commissie voor haar vraag om advies en juicht toe dat een wetsvoorstel met het oog op een versterkte bescherming van slachtoffers van intra-familiaal geweld op de agenda staat. Myria, het Federaal migratiecentrum, een onafhankelijke federale instelling die als opdracht heeft om toe te zien op het respect voor de grondrechten van vreemdelingen, pleit voor dat de bescherming van slachtoffers van intra-familiaal geweld in het kader van de gezinshereniging wordt versterkt.
2. Tekortkomingen in de wetgeving zijn door verschillende actoren al aangekaart. Al in 2012 heeft de NGO Human Rights Watch wetswijzigingen aanbevolen naar aanleiding van hun onderzoek dat gebaseerd was op interviews van slachtoffers¹. Uit een uitgebreide juridische analyse rond dit thema die gepubliceerd werd in 2017, blijkt dat er bepaalde lacunes in de vreemdelingenwet bestaan². In dit artikel stelt Sabrine Dawoud vast dat geen bescherming voor de volgende categorieën van slachtoffers voorzien wordt door de wet:
 - familieleden van een referentiepersoon, waarbij deze laatste een derdelander is met een beperkt verblijfsrecht zonder internationale beschermingsstatus;
 - familieleden van een Unieburger of Belg die zelf ook de nationaliteit hebben van een land van de Europese Unie;
 - slachtoffers van wie de aanvraag gezinshereniging nog in behandeling is;
 - slachtoffers zonder verblijfstitel;

¹ HRW, *'De wet was tegen mij' - Toegang van migrantenvrouwen tot bescherming tegen huiselijk geweld in België*, 8 november 2012, 63 p. Deze NGO stelde de volgende aanbeveling aan het Federale parlement voor : "artikel 11 en 42(4) van de vreemdelingenwet aanpassen zodat alle gezinsmigranten van wie het verblijfsrecht afhangt van hun relatie met een persoon die hen ten laste neemt en hen misbruikt een onafhankelijke verblijfsvergunning kunnen aanvragen, inclusief:

- Aanvragers van gezinshereniging die een gewelddadige partner of echtgenoot verlaten terwijl hun vergunning nog niet is afgeleverd;
- Migranten van wie de verblijfsvergunning afhangt van een relatie met een houder van een verblijfsvergunning van korte duur;
- Migranten van wie de gewelddadige partner het grondgebied heeft verlaten of werd uitgewezen tijdens de proefperiode".

² S. DAWOUD, "Gezinshereniging en geweld: worden slachtoffers in België afdoende beschermd? », *Tijdschrift voor vreemdelingenrecht*, 1/2017, pp. 6-24,
https://www.agii.be/sites/default/files/bestanden/documenten/analyse_intrafamiliaalgeweld_tvr_2017_0.pdf .

- slachtoffers in een frauduleuze context (verblijfsrecht toegekend op basis van gebruik van valse informatie of schijnrelatie³).
3. Die lacunes in de wet en in de praktijk zouden een schending van art. 59 van de Conventie van Istanbul inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld⁴ kunnen uitmaken. Sinds 1 juli 2016 is deze Conventie in België in werking getreden⁵. De Conventie heeft als doel “vrouwen te beschermen tegen alle vormen van geweld en geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te voorkomen, te vervolgen en uit te bannen; en [...] c) een allesomvattend kader op te zetten met beleid en maatregelen ter bescherming en ondersteuning van alle slachtoffers van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld” (art. 1).
 4. Een wetwijziging lijkt dus broodnodig om de beschreven lacunes op te vullen om de Conventie van Istanbul beter na te leven. Bovendien dringt de afschaffing van de inkomstenvoorwaarde voor slachtoffers partners van een Belg of EU burger zich op sinds het arrest van het Grondwettelijk Hof van 7 februari 2019⁶.
 5. Myria juicht toe dat er wetgevende initiatief genomen wordt om die ernstige problemen op te lossen. Toch stelt Myria vast dat het wetsvoorstel niet alle vastgestelde lacunes opvult. Myria beveelt dus aan om de tekst aan te passen en aan te vullen zodat een effectieve bescherming voor alle slachtoffers van intra-familiaal geweld wordt voorzien. De wetgever zou ook een bescherming moeten voorzien o.m. voor de volgende slachtoffers :
 - familieleden van een referentiepersoon, waarbij deze laatste een derdelander is met een beperkt verblijfsrecht die geen internationale beschermingsstatus heeft (art. 10bis, 10ter en 13 §4);
 - familieleden van een Unieburger of Belg die zelf ook de nationaliteit hebben van een land van de Europese Unie (art. 42ter Vw.).

De tekst zou ook moeten aangepast worden o.m. zodat:

- geen slachtoffer van de bescherming wordt uitgesloten door valse klachten van fraude of schijnrelaties of schijnerkenningen;
- alle slachtoffers van een transparante procedure kunnen genieten: zij moeten de gelegenheid hebben om alle bewijzen omtrent de feiten die tegen hen gepleegd werden aan DVZ over te maken voor de beslissing, snelle behandeling en snelle betekening van de genomen en goed gemotiveerde beslissing aan de betrokkene.

³ Volgens de auteur is dit “zeer bedenkelijk, zeker als men weet dat daders van huiselijk geweld uit rancune vaak valse klachten over schijnhuwelijk neerleggen om het gevluchte slachtoffer te straffen en diens klacht over de geweldpleging te ondermijnen. Het slachtoffer ziet zich daardoor door politie en DVZ vaak behandeld als fraudepleger in plaats van als slachtoffer” (Ibid., p. 22, verwijzend naar adviezen van Myria en het Agentschap Integratie en Inburgering in de Kamer, Hoorzittingen over de wettelijke bepalingen over de gezinshereniging en de misbruiken waartoe zij aanleiding geven (Parl.St. Kamer 2015-16, nr. 2013/001).

⁴ Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, gedaan te Istanbul op 11 mei 2011.

⁵ Wet van 1 maart 2016 houdende instemming met het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, gedaan te Istanbul op 11 mei 2011, BS 9 juni 2016. België ratificeerde het verdrag op 14 maart 2016.

⁶ Grondwettelijk Hof, nr. 17/2019, 7 februari 2019: “B.11.4. Artikel 40ter van de wet van 15 december 1980, in samenhang gelezen met artikel 42quater, § 4, 4”, enerzijds, en artikel 11, § 2, van die wet, anderzijds, hebben allebei betrekking op vreemdelingen die een machtiging tot verblijf op het grondgebied hebben verkregen wegens een gezinshereniging en die het bewijs hebben geleverd van het bestaan van huiselijk geweld tijdens hun huwelijk, dat inmiddels is ontbonden. B.11.5. Noch de doelstellingen die door de wetgever zijn nagestreefd met de wet van 8 juli 2011, noch de door de Ministerraad aangevoerde motieven kunnen verantwoorden dat de beide vergeleken categorieën van vreemdelingen, die zich in dezelfde bijzondere schrijnende situaties bevinden en om die reden bijzondere bescherming behoeven, verschillend worden behandeld.”

6. Myria staat ter beschikking van de Commissie en van alle actoren om de dialoog verder te zetten met het oog een betere bescherming van slachtoffers van intra-familiaal geweld.